

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาถึงบทบาทที่คาดหวัง กับบทบาทที่เป็นจริงของ ตลาดนัดโค กระบือ ในการส่งเสริมการเลี้ยงสัตว์ในทัศนะของ เกษตรกรในจังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งมีวัตถุประสงค์ในการศึกษาดังนี้

1. เพื่อศึกษามบทบาทด้านต่าง ๆ ของตลาดนัดโค กระบือในทัศนะของ เกษตรกร ทั้งที่คาดหวังไว้และได้ปฏิบัติจริง
2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบระหว่างบทบาทที่เป็นจริงและบทบาทที่คาดหวังของ ตลาดนัดโค กระบือในทัศนะของ เกษตรกรว่ามีความแตกต่างกันมากน้อยเพียงใด และหาความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะของ เกษตรกรกับทัศนะของ เกษตรกรที่มีต่อบทบาทที่คาดหวังและบทบาทที่เป็นจริงของตลาดนัดโค กระบือ
3. เพื่อศึกษาทัศนะของปศุสัตว์อำเภอ และสัตวแพทย์อำเภอที่มีต่อตลาดนัดโค กระบือ
4. เพื่อต้องการทราบปัญหา และอุปสรรคในการดำเนินงานของตลาดนัดโค กระบือ

กลุ่มประชากรที่ศึกษาได้แก่ เกษตรกรผู้เลี้ยงโค-กระบือ และเป็นผู้ที่เคยไป ตลาดนัดโค กระบือมาแล้วในเขต 3 อำเภอ ของจังหวัดเชียงใหม่ คือ อำเภอสันทราย อำเภอสันป่าตอง และอำเภอสันกำแพง จำนวน 200 คน ผลการวิจัยสามารถสรุปได้ดังนี้

ลักษณะของข้อมูลทั่วไป และข้อมูลด้านเศรษฐกิจและสังคม

อายุ เกษตรกรที่ศึกษาส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 36-65 ปี โดยมีอายุอยู่ในช่วง 36-35 ปี ร้อยละ 42.5 และรองลงมาคือ ช่วงอายุระหว่าง 51-65 ปี ร้อยละ 41.0 อายุเฉลี่ยคือ 48.10 ปี

ระดับการศึกษา เกษตรกรที่ศึกษาส่วนใหญ่ร้อยละ 91.5 จบการศึกษาในระดับประถมศึกษาตอนต้น (ป.1-ป.4) รองลงมาคือ ประถมศึกษาตอนปลาย (ป.5-ป.6) และระดับการศึกษาสูงสุดคือ มัธยมศึกษาปีที่ 3

ประสบการณ์ในตลาดนัดโค กระบือ เกษตรกรที่ศึกษาร้อยละ 33.5 มีประสบการณ์ในตลาดนัดโค กระบืออยู่ระหว่าง 16-20 ปี รองลงมาคือน้อยกว่า 10 ปี ร้อยละ 28.5 ประสบการณ์ในตลาดนัดโค กระบือของเกษตรกรโดยเฉลี่ย คือ 12.39 ปี

จำนวนครั้งที่เกษตรกรไปตลาดนัดเฉลี่ยใน 1 เดือน เกษตรกรที่ศึกษาส่วนใหญ่ร้อยละ 60.0 ไปตลาดนัดเฉลี่ย 1-2 ครั้งต่อเดือน รองลงมา คือ เกษตรกรผู้ไปตลาดนัดเฉลี่ย 3-4 ครั้งต่อเดือน ร้อยละ 34.0 จำนวนครั้งเฉลี่ยที่เกษตรกรไปตลาดนัดโค-กระบือ คือ 2.73 ครั้ง

วัตถุประสงค์การไปตลาดนัดโค กระบือ เกษตรกรที่ศึกษาส่วนใหญ่ร้อยละ 90.5 ไปตลาดนัดเพื่อซื้อเครื่องอุปโภค บริโภค รองลงมาร้อยละ 74.0 ไปตลาดนัดโค กระบือเพื่อซื้ออุปกรณ์ เครื่องมือทางการเกษตร นอกจากนี้ เกษตรกรไปตลาดนัดเพื่อซื้อขายแลกเปลี่ยนสัตว์ และเพื่อซื้อพ่อ แม่พันธุ์นำไปผสมกับฝูงตนเอง

รายได้จากการเลี้ยงโค กระบือ เกษตรกรที่ศึกษาส่วนใหญ่ มีรายได้จากการเลี้ยงโค กระบือ อยู่ระหว่าง 10,001 – 40,000 บาท โดยมีรายได้ระหว่าง 10,001 – 25,000 บาท ร้อยละ 46.5 และระหว่าง 25,001 – 40,000 บาท ร้อยละ 29.0 โดยเกษตรกรมีรายได้เฉลี่ยจากการเลี้ยงโค กระบือ 22,025.97 บาท

การติดต่อกับบุคคลอื่น เกษตรกรที่ศึกษาส่วนใหญ่มีการติดต่อกับเกษตรกรด้วยกันเอง และเพื่อนบ้านมากที่สุดคือ ร้อยละ 76.0 โดยเฉลี่ย 2.27 ครั้งต่อเดือน นอกจากนี้ เกษตรกรร้อยละ 22.5 มีการติดต่อกับเจ้าหน้าที่กรมปศุสัตว์ ร้อยละ 3.5 ติดต่อกับอาสาสมัครป้องกันโรคสัตว์ประจำหมู่บ้าน โดยจำนวนครั้งเฉลี่ยที่เกษตรกรพบปะพูดคุยกับบุคคลอื่นคือ 3.05 ครั้งต่อเดือน

การได้รับข่าวสาร เกษตรกรที่ศึกษาส่วนใหญ่ได้รับข่าวสารด้านการเกษตรและด้านการเลี้ยงสัตว์จากสื่อโทรทัศน์ และวิทยุมากที่สุด ร้อยละ 91.5 และร้อยละ 76.0 ตามลำดับ โดยมีจำนวนการได้รับข่าวสารเฉลี่ย 31.61 ครั้งต่อเดือน

ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับตลาดนัดโค กระบือ เกษตรกรที่ศึกษาส่วนใหญ่ ร้อยละ 43.5 มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับตลาดนัดโค กระบือ ในระดับปานกลาง (คะแนน 13–15 คะแนน) รองลงมา มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับตลาดนัดโค กระบือ ค่อนข้างสูง (คะแนน 15–18 คะแนน) โดยเกษตรกรมีความรู้ความเข้าใจในตลาดนัดโค กระบือในระดับปานกลาง คือมีคะแนนเฉลี่ย 14.73 คะแนน

เปรียบเทียบทักษะของเกษตรกรที่มีต่อบทบาทที่คาดหวังและบทบาทที่เป็นจริงของตลาดนัดโค กระบือในการส่งเสริมการเลี้ยงสัตว์

1. บทบาทด้านการพัฒนาการเลี้ยงสัตว์ เกษตรกรที่ศึกษาให้ทักษะต่อบทบาทที่คาดหวัง และบทบาทที่เป็นจริงของตลาดนัดโค กระบือ ด้านการพัฒนาการเลี้ยงสัตว์แตกต่างกันกล่าวคือ เกษตรกรให้ทักษะในบทบาทที่คาดหวังในระดับสูง คือ ควรปฏิบัติมาก (คะแนนเฉลี่ย 2.62 คะแนน) ในขณะที่ทักษะของเกษตรกรที่มีต่อบทบาทของตลาดนัดโค กระบือที่ได้ปฏิบัติจริงในด้านดังกล่าว อยู่ในระดับต่ำ คือ มีการปฏิบัติน้อย (คะแนนเฉลี่ย 1.15 คะแนน) จากระดับคะแนนสูงสุด 3 คะแนน

2. บทบาทด้านเศรษฐกิจและสังคม เกษตรกรที่ศึกษาให้ทักษะต่อบทบาทที่คาดหวังและบทบาทที่เป็นจริงของตลาดนัดโค กระบือด้านเศรษฐกิจและสังคม แตกต่างกันอย่าง กล่าวคือ เกษตรกรให้ทักษะในบทบาทที่คาดหวังในระดับสูง คือ ควรปฏิบัติมาก (คะแนนเฉลี่ย 2.65 คะแนน) ในขณะที่ทักษะของเกษตรกรที่มีต่อบทบาทของตลาดนัดโค กระบือที่ได้ปฏิบัติจริงในด้านดังกล่าวอยู่ในระดับปานกลาง คือ มีการปฏิบัติปานกลาง (คะแนนเฉลี่ย 2.03 คะแนน) จากระดับคะแนนสูงสุด 3 คะแนน

3. บทบาทด้านการตลาด เกษตรกรที่ศึกษาให้ทักษะในบทบาทที่คาดหวังและบทบาทที่เป็นจริงของตลาดนัดโค กระบือ ด้านการตลาดแตกต่างกัน กล่าวคือ เกษตรกรให้ทักษะต่อบทบาทที่คาดหวังสูง คือ ควรปฏิบัติมาก (คะแนนเฉลี่ย 2.82 คะแนน) ในขณะที่ทักษะของเกษตรกรที่มีต่อบทบาทของตลาดนัดโค กระบือที่ได้ปฏิบัติจริงในด้านดังกล่าว อยู่ในระดับปานกลาง คือ มีการปฏิบัติในระดับปานกลาง (คะแนนเฉลี่ย 1.79 คะแนน) จากคะแนนสูงสุด 3 คะแนน

ผลการทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐานที่ 1 บทบาทที่คาดหวังและบทบาทที่เป็นจริงของตลาดนัดโค กระบือ ด้านการพัฒนาการเลี้ยงสัตว์มีความแตกต่างกันในทัศนะของเกษตรกร ผลการวิจัย พบว่า บทบาทที่คาดหวังและบทบาทที่เป็นจริงของตลาดนัดโค กระบือ ในด้านดังกล่าวมีความแตกต่างกันในทัศนะของเกษตรกร โดยมีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ซึ่งตรงกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานที่ 2 บทบาทที่คาดหวังและบทบาทที่เป็นจริงของตลาดนัดโค กระบือ ด้านเศรษฐกิจและสังคมมีความแตกต่างกันในทัศนะของเกษตรกร ผลการวิจัยพบว่า บทบาทที่คาดหวังและบทบาทที่เป็นจริงของตลาดนัดโค กระบือ ในด้านดังกล่าวมีความแตกต่างกันในทัศนะของเกษตรกร โดยมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ซึ่งตรงกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานที่ 3 บทบาทที่คาดหวังและบทบาทที่เป็นจริงของตลาดนัดโค กระบือ ในด้านการตลาดมีความแตกต่างกันในทัศนะของเกษตรกร ผลการวิจัยพบว่า บทบาทที่คาดหวังและบทบาทที่เป็นจริงของตลาดนัดโค กระบือ ในด้านดังกล่าว มีความแตกต่างกันในทัศนะของเกษตรกร โดยมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ซึ่งตรงกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานที่ 4 อายุ รายได้ ประสบการณ์ ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับตลาดนัดโค กระบือ การติดต่อกับบุคคลอื่น และการได้รับข่าวสาร มีความสัมพันธ์กับทัศนะของเกษตรกรต่อบทบาทที่เป็นจริงของตลาดนัดโค กระบือ ผลการวิจัยพบว่า ทัศนะของเกษตรกรต่อบทบาทที่เป็นจริงของตลาดนัดโค กระบือ ในการส่งเสริมการเลี้ยงสัตว์ มีความสัมพันธ์กับการติดต่อกับบุคคลอื่นในระดับปานกลาง และมีความสัมพันธ์กับรายได้ในระดับต่ำ

ส่วน อายุ ประสบการณ์ ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับตลาดนัดโค กระบือ และการได้รับข่าวสาร ไม่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติของเกษตรกรต่อบทบาทที่เป็นจริงของตลาดนัดโค กระบือ ในการส่งเสริมการเลี้ยงสัตว์

สมมติฐานที่ 5 อายุ รายได้ ประสบการณ์ ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับตลาดนัดโค กระบือ การติดต่อกับบุคคลอื่น และการได้รับข่าวสาร มีความสัมพันธ์กับทัศนคติของเกษตรกรต่อบทบาทที่เป็นจริงของตลาดนัดโค กระบือ ผลการวิจัยพบว่า ทัศนคติของเกษตรกรต่อบทบาทที่คาดหวังของตลาดนัดโค กระบือ ในการส่งเสริมการเลี้ยงสัตว์ มีความสัมพันธ์กับการติดต่อกับบุคคลอื่นในระดับต่ำ ส่วนอายุ รายได้ ประสบการณ์ ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับตลาดนัดโค กระบือ และการได้รับข่าวสาร ไม่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติของเกษตรกรต่อบทบาทที่คาดหวังของตลาดนัดโค กระบือ ในการส่งเสริมการเลี้ยงสัตว์

ปัญหาและข้อเสนอแนะของเกษตรกรในการดำเนินงานของตลาดนัดโค กระบือ

ปัญหาในการดำเนินงาน

ปัญหาในการดำเนินงานของตลาดนัดโค-กระบือในความเห็นของเกษตรกรที่

ศึกษา ปรากฏปัญหาเรียงตามระดับความถี่ที่เกษตรกรได้ตอบในแต่ละปัญหา มีดังต่อไปนี้

1. สภาพภายในตลาดนัดไม่ดีและไม่เป็นระเบียบ
2. ปัญหาต่อระบบการซื้อขายโค-กระบือในตลาดนัด ซึ่งเป็นระบบเหมาเป็นตัว ซึ่งถูกกำหนดราคาโดยพ่อค้า และเกษตรกรเป็นฝ่ายเสียเปรียบ
3. ปัญหาการลักลอบนำโค-กระบือจากที่อื่นมาขายในตลาดนัด ทำให้ราคาโค-กระบือในตลาดแปรปรวน เกษตรกรขายโค-กระบือได้ในราคาต่ำกว่าความเป็นจริง นอกจากนี้ โค-กระบือดังกล่าวยังไม่ได้รับการฉีดวัคซีน จึงเป็นตัวนำโรคระบาดมาอีกด้วย

4. ปัญหาที่เจ้าหน้าที่ไม่ค่อยมาประจำในตลาดนัด

ข้อเสนอแนะ

ในการปรับปรุงการดำเนินงานของตลาดนัดโค-กระบือเกษตรกรที่ศึกษาได้ ให้ข้อเสนอแนะดังนี้

1. ปรับปรุงสภาพภายในตลาดนัด โดยแยกร้านค้า และบริเวณสำหรับซื้อขายโค-กระบือออกอย่างชัดเจน
2. มีการควบคุมราคาโค-กระบือไม่ให้แปรปรวน
3. ควรมียา วัคซีน และอาหารสัตว์คุณภาพดีและได้มาตรฐานจำหน่ายในตลาดนัด
4. ปรับปรุงระบบการซื้อขายในตลาดนัด โดยมีเครื่องชั่งที่ได้มาตรฐาน
5. เจ้าหน้าที่ควรมาประจำในตลาดนัด เพื่อให้ความรู้คำแนะนำข้อมูลข่าวสารแก่เกษตรกรและผู้สนใจ

ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่เกี่ยวกับตลาดนัดโค-กระบือ

ปศุสัตว์อำเภอ และสัตวแพทย์อำเภอ มองว่าตลาดนัดโค-กระบือ มีความสำคัญต่อเกษตรกรมาก ทั้งนี้เนื่องจากเป็นสถานที่ที่เกษตรกรสามารถพบกับผู้ซื้อโดยตรงในสถานที่ และวันเวลาที่แน่นอน เป็นการเพิ่มความมั่นใจในการประกอบอาชีพการเลี้ยงสัตว์ของเกษตรกร รวมถึงช่วยในการวางแผนการเลี้ยงตามภาวะการตลาดให้แก่เกษตรกร และเป็นจุดที่ง่ายต่อการควบคุมดูแลของเจ้าหน้าที่ แต่อย่างไรก็ตาม ปัญหาที่เจ้าหน้าที่ประสบในการทำงานและยังไม่มีแนวโน้มที่จะแก้ไขได้คือ การควบคุมไม่ให้มีการลักลอบนำ

โค กระบือที่ยังไม่ได้รับการฉีดวัคซีน หรือโค กระบือที่มาจากพม่า เข้ามาขายในตลาดนัด ทำให้การควบคุมโรคระบาด โดยเฉพาะโรคปากและเท้าเปื่อย กระทำได้ยาก และยังพบการระบาดอยู่ในประเทศไทย สำหรับแนวทางการแก้ไขปัญหานั้น เจ้าหน้าที่เสนอแนะว่าทางราชการควรร่วมมือกับเจ้าของตลาดนัด บังคับให้ผู้ที่เคลื่อนย้ายสัตว์จากต่างจังหวัดต้องนำใบอนุญาตขนย้ายสัตว์มาให้เจ้าหน้าที่ปศุสัตว์ก่อนถึงจะซื้อขายในตลาดนัดได้

การอภิปรายผล

ในการศึกษาถึงบทบาทที่คาดหวังและบทบาทที่เป็นจริงของตลาดนัดโค กระบือ ในการส่งเสริมการเลี้ยงสัตว์ในทัศนะของเกษตรกร มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเปรียบเทียบระหว่างบทบาทที่คาดหวัง และบทบาทที่เป็นจริงของตลาดนัดโค กระบือ เพื่อข้อมูลจากการวิจัยครั้งนี้ เป็นประโยชน์ต่อเจ้าหน้าที่และผู้เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงการดำเนินงานของตลาดนัดและเพื่อเป็นแนวทางการพัฒนาตลาดนัดแห่งอื่น ๆ และจากผลการวิจัยในครั้งนี้มีข้อมูลที่น่าสนใจดังนี้

1. บทบาทคาดหวังและบทบาทที่เป็นจริงของตลาดนัดโค กระบือ ด้านการพัฒนาการเลี้ยงสัตว์ แตกต่างกันในทัศนะของเกษตรกร จากการที่กรมปศุสัตว์ได้วางแนวทางการพัฒนาตลาดนัดโค กระบือ เพื่อให้เป็นสถานที่ในการให้ความรู้ เรื่องการคัดเลือกพันธุ์สัตว์ การเลี้ยงสัตว์ และความรู้ด้านการปศุสัตว์แก่เกษตรกร และขยายสภาพของตลาดนัดให้เป็นแหล่งซื้อขายพันธุ์สัตว์ทุกประเภท เพื่อกระจายสัตว์พันธุ์ดีแก่ผู้เลี้ยงต่อไป จากผลการวิจัยตลาดนัดโค กระบือในจังหวัดเชียงใหม่ ในทัศนะของเกษตรกรที่ศึกษาพบว่าเกษตรกรมีความคาดหวังสูงต่อบทบาทของตลาดนัดโค กระบือในด้านนี้ แต่บทบาทที่ได้ปฏิบัติจริง พบว่ามีการปฏิบัติน้อย โดยบทบาทในบางประเด็นไม่ได้มีการปฏิบัติเลย คือ การให้ความรู้ และบริการต่าง ๆ ในตลาดนัด โดยเกษตรกรคาดหวังไว้ว่า เจ้าหน้าที่ปศุสัตว์ควร

จะมาประจำที่ตลาดนัดทุกนัด เพื่อให้คำแนะนำหรือให้คำปรึกษา การให้ความรู้และการสาธิตต่าง ๆ เพื่อเพิ่มความรู้อะไรก็ตามให้เกษตรกรให้มีการปรับปรุงการเลี้ยงสัตว์ที่ดียิ่งขึ้น และในตลาดนัดควรมีอาหารสัตว์คุณภาพดี ยาสัตว์และวัคซีนจำหน่าย เพื่อให้ตลาดนัดโค กระบือเป็นตลาดกลางสำหรับปศุสัตว์อย่างแท้จริง เกษตรกรส่วนใหญ่ที่เลี้ยงโค กระบือเป็นอาชีพเสริม และอยู่ไม่ห่างจากตลาดนัดมากนัก คาดหวังไว้ว่า ในตลาดนัดควรมีการให้บริการผสมเทียม เพราะบางครั้ง การไปติดต่อขอรับการผสมเทียมจากสำนักงานปศุสัตว์อำเภอไม่สะดวก อย่างไรก็ตาม ในการปฏิบัติเพื่อปรับปรุง หรือพัฒนาตลาดนัดโค กระบือในด้านนี้ ส่วนสำคัญอย่างยิ่งคือ เจ้าหน้าที่ปศุสัตว์ แต่ในส่วนของเจ้าหน้าที่เองประสบปัญหาเรื่องอัตราค่าจ้างไม่เพียงพอ ไม่สามารถปฏิบัติงานในตลาดนัดได้อย่างเต็มที่ จึงทำได้เฉพาะงานที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันโรคระบาดสัตว์ โดยเฉพาะโรคปากและเท้าเปื่อย โดยเจ้าหน้าที่ต้องฉีดวัคซีนแก่สัตว์ทุกตัวที่เข้ามาซื้อขายในตลาดนัดที่ยังไม่ได้รับการฉีดวัคซีน รวมทั้งตรวจสอบความถูกต้องของใบเคลื่อนย้ายสัตว์ที่มาจากแหล่งอื่น ในส่วนบทบาทสำคัญของตลาดนัดโค กระบือ ด้านการพัฒนาการเลี้ยงสัตว์ที่ได้จากผลการวิจัยครั้งนี้คือ เป็นสถานที่ที่ทำให้เกิดกระจายสัตว์พันธุ์ดีที่ได้รับการปรับปรุงพันธุ์แล้ว เนื่องจากตลาดนัดเป็นศูนย์กลางในการซื้อขาย แลกเปลี่ยนสัตว์จึงมีโค กระบือจากแหล่งอื่น ๆ มาซื้อขาย และเกษตรกรสามารถซื้อขายโค กระบือพันธุ์ดีเพื่อนำไปเป็นพ่อ-แม่พันธุ์ ไปปรับปรุงพันธุ์ในฝูงตนเอง

2. บทบาทที่คาดหวังและบทบาทที่เป็นจริงของตลาดนัดโค กระบือด้านเศรษฐกิจและสังคมมีความแตกต่างกันในทัศนะของเกษตรกร แต่ความแตกต่างมีไม่มากนัก เมื่อเทียบกับบทบาทด้านอื่นแล้ว ตลาดนัดโค กระบือมีบทบาทด้านเศรษฐกิจและสังคมค่อนข้างสูง นั่นคือ ตลาดนัดโค กระบือเป็นสถานที่ที่เกษตรกรสามารถนำโค กระบือมาขายได้ตลอดเวลา ซึ่งเป็นการหมุนเวียนเงินของเกษตรกร ทำให้เกษตรกรเลี้ยงโค กระบือมากยิ่งขึ้น เพราะเกษตรกรเกิดความมั่นใจว่า เมื่อเลี้ยงโค กระบือแล้วมีตลาดขายที่แน่นอน นอกจากนี้ เมื่อเกษตรกรมาตลาดนัด เกษตรกรยังได้พบปะ สันทนาการกับเกษตรกรและผู้ซื้อที่มีการแลกเปลี่ยน

เปลี่ยนความรู้ ประสบการณ์ ความคิดเห็นรวมทั้งข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ รวมถึงการนำผลิตภัณฑ์อื่น ๆ มาขายเป็นการเพิ่มรายได้ให้แก่เกษตรกร แต่อย่างไรก็ตาม ยังมีบทบาททางด้านที่เกษตรกรคาดหวังไว้ แต่ยังไม่มีการปฏิบัติคือ การพบปะ ประสานงานกับเจ้าหน้าที่ของรัฐในตลาดนัด เช่น เพื่อการนัดหมายเวลา เพื่อรับบริการผสมเทียมจากเจ้าหน้าที่ เพราะในปัจจุบัน เกษตรกรที่ต้องการรับบริการบริการผสมเทียมต้อง ไปติดต่อหรือนัดหมายที่สำนักงานปศุสัตว์อำเภอ ซึ่งไม่สะดวกต่อเกษตรกรและบางครั้งไม่พบเจ้าหน้าที่ประจำสำนักงาน และจากการที่เกษตรกรส่วนใหญ่จะไปตลาดนัดเป็นประจำทุกเดือน ดังนั้น ถ้ามีเจ้าหน้าที่ประจำอยู่ในตลาดนัด เกษตรกรก็สามารถพบปะเจ้าหน้าที่ได้ตามความต้องการ

3. บทบาทที่คาดหวังและบทบาทที่เป็นจริงของตลาดนัดโค-กระบือด้านการ

ตลาด แตกต่างกันในทัศนะของเกษตรกร คาดหวังไว้ว่าตลาดนัดโค-กระบือ นอกจากเป็นศูนย์กลางการซื้อขาย แลกเปลี่ยนสัตว์ในสถานที่ ที่เกษตรกรพบกับผู้ซื้อโดยตรง ไม่ต้องผ่านคนกลางที่รวบรวมสัตว์ส่งให้พ่อค้า แต่จากผลการวิจัยพบว่า ตลาดนัดโค-กระบือมีบทบาทด้านการตลาดในแง่สร้างความมั่นใจในการเป็นตลาดกลาง ในการซื้อขายแลกเปลี่ยนสัตว์ในท้องถิ่น ไม่ต้องขนส่งสัตว์ไปขายยังที่ห่างไกลรวมทั้ง เป็นสถานที่ที่เกษตรกรนำผลผลิตทางการเกษตรมาขาย เพื่อเพิ่มรายได้แก่เกษตรกรสำหรับบทบาท ในการช่วยลดปัญหาพ่อค้าคนกลาง ในทัศนะของเกษตรกรพบว่าสามารถลดได้เพียงบางส่วนเท่านั้น เนื่องจากในสภาพการซื้อขายที่เป็นจริงในปัจจุบัน เกษตรกรยังคงเป็นฝ่ายเสียเปรียบพ่อค้า เพราะการซื้อขายยังคงซื้อขายแบบเหมาเป็นตัว พ่อค้า หรือผู้ซื้อมักเป็นกลุ่มเดียวกัน และรวมตัวกันในการกำหนดราคาซื้อขายทำให้ได้ราคาต่ำกว่าความเป็นจริง ส่วนบทบาทในด้านการสร้างคุณธรรมในการซื้อขาย ซึ่งเกษตรกรคาดหวังไว้สูง แต่บทบาทที่ได้ปฏิบัติจริง ไม่มีการปฏิบัติ เพราะการซื้อขายไม่เป็นระบบที่แน่นอน คือ ไม่มีการชั่งน้ำหนักสัตว์ที่จะซื้อขาย รวมถึงไม่มีการประกาศราคาซื้อขายที่เป็นราคากลางในตลาดนัด การซื้อขายไม่ซื้อขายตามน้ำหนักสัตว์

แต่ละตัวตามราคากลางที่ประกาศไว้ การซื้อขายในปัจจุบัน คือการซื้อขายแบบเหมาเป็นตัว ประมาณน้ำหนักสัตว์ด้วยสายตา ซึ่งวิธีการแบบนี้เกษตรกรจะเป็นฝ่ายถูกเอาเปรียบอย่างแน่นอน

4. การทดสอบสมมติฐาน พบว่าปัจจัยที่มีผลต่อทัศนคติของเกษตรกรทั้งทัศนคติต่อบทบาทที่คาดหวัง และทัศนคติต่อบทบาทที่เป็นจริงของตลาดนัดโค กระบือ ปรากฏผลจากการวิจัย ดังนี้

4.1 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติ ต่อบทบาทที่เป็นจริงของตลาดนัดโค กระบือ มี 2 ปัจจัยคือ รายได้และการติดต่อกับบุคคลอื่น โดยความสัมพันธ์เป็นไปในทิศทางเดียวกันดังนี้

4.1.1 รายได้ จากการวิจัยพบว่า เกษตรกรมีรายได้จากโค กระบือสูง มีทัศนคติต่อบทบาทที่ได้ปฏิบัติจริงของตลาดนัดโค กระบือ ดีกว่าผู้มีรายได้จากโค กระบือน้อย ทั้งนี้รายได้ในส่วนนี้ นอกจากเป็นรายได้จากการขายโค กระบือที่เกษตรกรเลี้ยงไว้แล้ว ยังมีเกษตรกรบางส่วนที่มีการเลี้ยงโค กระบือหมุนเวียน เพื่อเสริมรายได้ในอีกทางหนึ่ง โดยเกษตรกรจะไปตลาดนัด เพื่อเลือกซื้อโค กระบือ ที่สุขภาพไม่สมบูรณ์ หรือที่เกษตรกรเรียกว่า วัวผอม จากตลาดนัดเพื่อเลี้ยงหรือขุนอีกประมาณ 2-3 เดือน จึงนำกลับมาขายในตลาดนัดในราคาที่สูงกว่าราคาเดิมที่ซื้อไป นอกจากนี้ เกษตรกรบางรายยังซื้อขายโค กระบือในตลาดนัดเพื่อเก็งกำไร คือ ซื้อมาและขายไปในวันนั้นเลย โดยจะมีกำไรตัวละประมาณ 200-400 บาทต่อตัว ดังนั้น เกษตรกรกลุ่มนี้จึงมีทัศนคติต่อตลาดนัดโค กระบือเพราะสามารถมีรายได้เสริมจากตลาดนัด

4.1.2 การติดต่อกับบุคคลอื่น จากผลการวิจัยพบว่าเกษตรกรที่มีการติดต่อกับบุคคลอื่นมาก หรือบ่อยครั้งกว่า จะมีทัศนคติต่อบทบาทที่ได้ปฏิบัติจริงของตลาดนัดโค กระบือดีกว่า เกษตรกรที่มีติดต่อกับบุคคลอื่นน้อย ทั้งนี้จากการสัมภาษณ์เกษตรกร

เกี่ยวกับการติดต่อกับบุคคลอื่น พบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่มีการติดต่อและพบปะกับเกษตรกรด้วยกันเอง ซึ่งการพูดคุยเป็นเรื่องที่เกษตรกรสนใจ และส่วนใหญ่ เกษตรกรในงานวิจัยเรื่องนี้ เป็นผู้ไปตลาดนัดเฉลี่ยเดือนละ 2.73 ครั้ง ดังนั้น การติดต่อกับบุคคลอื่นของเกษตรกรเป็นการติดต่อพบปะกันในตลาดนัดโค กระบือ ซึ่งเกษตรกรมีการแลกเปลี่ยนความรู้ รวมถึงวิธีการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ จากการเลี้ยงสัตว์ โดยมีการปรึกษาหารือ และถ่ายทอดประสบการณ์ซึ่งกันและกัน จากเกษตรกรที่มาจากหลายพื้นที่ ไม่จำกัดเฉพาะในหมู่บ้านเดียวกันหรือหมู่บ้านใกล้เคียงกันเท่านั้น นอกจากพบปะเกษตรกรด้วยกันเองแล้ว ยังพบปะเจ้าหน้าที่ในตลาดนัด แม้จะไม่บ่อยครั้งนัก แต่ก็เป็นการนำความรู้ส่วนหนึ่ง จากเหตุผลดังกล่าว เกษตรกรที่มีการติดต่อกับบุคคลอื่นมาก โดยเฉพาะในตลาดนัดโค กระบือ จึงมีทัศนคติต่อตลาดนัดโค กระบือ เพราะเห็นว่าเป็นประโยชน์มากกว่าการเป็นสถานที่ซื้อขายโค-กระบือเพียงอย่างเดียว

4.2 ปัจจัยอื่น ๆ คือ อายุ ประสบการณ์ ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับตลาดนัดโค กระบือ และการได้รับข่าวสารไม่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติของเกษตรกรต่อบทบาทที่เป็นจริงของตลาดนัดโค กระบือ

4.2.1 อายุ ไม่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติของเกษตรกรต่อบทบาทที่ได้ปฏิบัติจริงของตลาดนัดโค กระบือ นั้นแสดงว่า เกษตรกรที่มีอายุต่างกัน มีทัศนคติต่อบทบาทที่ได้ปฏิบัติจริงของตลาดนัดโค กระบือ ไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสุชน (2530) พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาที่มีอายุต่างกัน มีทัศนคติต่อบทบาทการบริหารงานของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอไม่แตกต่างกัน ซึ่งแม้ประชากรที่ศึกษาจะต่างกลุ่มกัน แต่ก็เป็นการแสดงทัศนคติของบุคคลต่อบทบาทเช่นเดียวกัน

4.2.2 ประสบการณ์ในตลาดนัดโค กระบือ ไม่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติ

ของเกษตรกรต่อบทบาทที่ได้ปฏิบัติจริงของตลาดนัดโค กระบือ นั้นแสดงว่า เกษตรกรที่มีเกษตรกรมากหรือน้อย มีทัศนคติต่อบทบาทที่ได้ปฏิบัติจริงของตลาดนัดโค กระบือ ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการที่ตลาดนัดโค กระบือ ได้ตั้งมานานแล้ว แต่ตลาดนัดโค กระบือไม่มีการเปลี่ยนแปลงมากนัก คือ ทั้งสภาพของตลาดนัด กฎเกณฑ์ต่าง ๆ หรือระบบการซื้อขายจึงทำให้เกษตรกรมองสภาพตลาดนัดเหมือนกัน แม้ว่าจะมีประสบการณ์ต่างกัน

4.2.3 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับตลาดนัดโค กระบือ ไม่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อบทบาทที่ได้ปฏิบัติจริงของตลาดนัดโค กระบือ นั้นแสดงว่า เกษตรกรที่มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับตลาดนัดโค กระบือ ต่างกัน มีทัศนคติต่อบทบาทที่ได้ปฏิบัติจริงของตลาดนัดโค กระบือ ไม่แตกต่างกัน เนื่องจากความรู้ความเข้าใจของเกษตรกรนั้นเกิดจากการเข้าไปในตลาดนัด มีการซื้อขายแลกเปลี่ยนโค กระบือ จึงต้องปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ต่าง ๆ จากเจ้าของตลาดนัดและทางราชการ ดังนั้น ความรู้ความเข้าใจของเกษตรกรจึงไม่แตกต่างกันมากนัก และมักจะเป็นเรื่องเดียวกัน จึงทำให้เกษตรกรมีทัศนคติต่อบทบาทที่ได้ปฏิบัติจริงของตลาดนัดโค กระบือ ไม่แตกต่างกัน เพราะเป็นการมองสภาพของตลาดนัดที่ได้ปฏิบัติจริง ๆ

4.2.4 การได้รับข่าวสาร ไม่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติของเกษตรกรต่อบทบาทที่ได้ปฏิบัติจริง ของตลาดนัดโค กระบือ นั้นแสดงว่า เกษตรกรที่ได้รับข่าวสารมากหรือน้อย มีทัศนคติต่อบทบาทที่ได้ปฏิบัติจริงของตลาดนัดโค กระบือ ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้เนื่องจากข่าวสารที่เกษตรกรได้รับ จะได้รับจากสื่อโทรทัศน์ และวิทยุเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งข่าวเกษตรส่วนใหญ่ จะเป็นเรื่องเกี่ยวกับพืชมากกว่า และแทบจะไม่มีข่าวเกี่ยวกับการเลี้ยงสัตว์ หรือข่าวที่เกี่ยวข้องกับตลาดนัดโค กระบือ ดังนั้น ความถี่หรือการได้รับข่าวสารมากหรือน้อย จึงไม่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติของเกษตรกรต่อบทบาทที่ได้ปฏิบัติจริงของตลาดนัดโค กระบือ

4.3 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อบทบาทที่คาดหวังของตลาดนัดโค-กระบือ ได้แก่การติดต่อกับบุคคลอื่น เกษตรกรที่มีการติดต่อกับบุคคลอื่นมาก มีความคาดหวังต่อบทบาทของตลาดนัดโค-กระบือสูงกว่าเกษตรกรที่มีการติดต่อกับบุคคลอื่นน้อย ทั้งนี้เนื่องจากเหตุผลต่อเนื่องจากทัศนคติต่อบทบาทที่ได้ปฏิบัติจริงของตลาดนัดโค-กระบือ เพราะเกษตรกร นอกจากจะเห็นว่า ตลาดนัดโค-กระบือเป็นประโยชน์ตามที่ได้กล่าวมาแล้ว และจากการได้พบปะ พูดคุย แลกเปลี่ยนความเห็น ข้อมูลข่าวสาร เกษตรกรจึงคาดหวังว่าตลาดนัดโค-กระบือน่าจะพัฒนาเพื่อให้เกิดประโยชน์มากกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน ดังเช่นเกษตรกรสามารถพบปะ ประสานงาน เพื่อการนัดหมายในการขอความรู้ หรือสาธิตวิธีที่เกี่ยวกับการพัฒนาการเลี้ยงสัตว์ของเกษตรกร ให้แก่เกษตรกรหรือผู้สนใจ รวมทั้งการแจกเอกสารให้แก่เกษตรกรในตลาดนัดโค-กระบือ และทางเอกชน บริษัทต่าง ๆ ควรเข้ามา มีบทบาทในตลาดนัดโค-กระบือด้วย โดยเข้ามาแนะนำ และจำหน่ายอาหารสัตว์ ยา และวัคซีนคุณภาพดีในตลาดนัดโค-กระบืออีกทางหนึ่ง

4.4 ปัจจัยอื่น ๆ คือ อายุ ประสบการณ์ รายได้ ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับตลาดนัดโค-กระบือ และการได้รับข่าวสาร ไม่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติของเกษตรกรต่อบทบาทที่คาดหวังของตลาดนัดโค-กระบือ

4.4.1 อายุ ไม่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติของเกษตรกรต่อบทบาทที่คาดหวังของตลาดนัดโค-กระบือ นั้นแสดงว่า เกษตรกรที่มีอายุต่างกัน มีทัศนคติต่อบทบาทที่คาดหวังของตลาดนัดโค-กระบือ ไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสุธน (2530) พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาที่มีอายุต่างกัน มีทัศนคติคาดหวังต่อบทบาทการบริหารงานของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอไม่แตกต่างกัน

4.4.2 ประสบการณ์ ไม่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติของเกษตรกรต่อบทบาทที่คาดหวังของตลาดนัดโค-กระบือ นั้นแสดงว่า เกษตรกรที่มีประสบการณ์ที่มีประสบการณ์ในตลาดนัดต่างกัน มีทัศนคติต่อบทบาทที่คาดหวังของตลาดนัดโค-กระบือ ไม่แตกต่างกัน

ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ก้าน (2521) พบว่า ครูใหญ่ที่มีประสบการณ์ในตำแหน่งต่างกัน มีทัศนคติต่อบทบาทที่คาดหวังของหัวหน้าหมวดการศึกษาไม่แตกต่างกัน

4.4.3 รายได้ ไม่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติของเกษตรกรต่อบทบาทที่คาดหวัง ของตลาดนัดโค กระบือ นั้นแสดงว่า เกษตรกรที่มีรายได้จากโค กระบือ มากหรือน้อยมีทัศนคติต่อบทบาทที่คาดหวังของตลาดนัดโค กระบือ ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้เกษตรกรเป็นเกษตรกรรายย่อย การเลี้ยงเพื่อเป็นการหมุนเวียนเงิน หรือเพื่อเพิ่มรายได้แก่เกษตรกร ดังนั้น ความคาดหวังต่อตลาดนัดจึงไปในทิศทางเดียวกัน คือ นอกจากเป็นศูนย์กลางการซื้อขาย ที่มีระบบที่เป็นธรรมแล้ว ยังต้องการความรู้ จากเจ้าหน้าที่ เพื่อเพิ่มพูนความรู้ในการเลี้ยงสัตว์ เพื่อการประกอบอาชีพด้านการเลี้ยงสัตว์อย่างมีประสิทธิภาพ

4.4.4 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับตลาดนัดโค กระบือ ไม่มีความสัมพันธ์กับบทบาทที่คาดหวังของตลาดนัดโค กระบือ นั้นแสดงว่า เกษตรกรที่มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับตลาดนัดโค กระบือ ต่างกัน มีทัศนคติต่อบทบาทที่คาดหวังของตลาดนัดโค กระบือ ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้จากที่กล่าวมาแล้วว่า ความรู้ความเข้าใจต่อตลาดนัดโค กระบือ เกิดจากการเข้าไปเกี่ยวข้องกับตลาดนัด มากกว่าได้รับจากแหล่งข่าว หรือสื่ออื่น ๆ โดยตรง ดังนั้น ความคาดหวังที่เกิดขึ้น จึงเกิดจากการต้องการให้มีการแก้ไขปัญหาข้อบกพร่องของตลาดนัดโค กระบือ ดังนั้น ทัศนคติต่อบทบาทที่คาดหวังจึงไม่แตกต่างกัน เพราะการแก้ไขปัญหาหรือข้อบกพร่องต่าง ๆ ก็คือประโยชน์ของเกษตรกรเอง

4.4.5 การได้รับข่าวสาร ไม่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติของเกษตรกรต่อบทบาทที่คาดหวังของตลาดนัดโค กระบือ นั้นแสดงว่า เกษตรกรที่ได้รับข่าวสารจากสื่อต่าง ๆ มากหรือน้อย มีทัศนคติต่อบทบาทที่คาดหวังของตลาดนัดโค กระบือ ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้เนื่องจากเกษตรกรไม่ได้รับข่าวสารเกี่ยวกับตลาดนัดโค กระบือ จากสื่อต่าง ๆ ข่าวสารที่ได้รับเป็นเพียงข่าวเกษตรทั่ว ๆ ไป ดังนั้น ความคาดหวังจึงเกิดจากการต้องการให้ตลาดนัดแก้ไขปัญหา หรือข้อบกพร่องจากการที่เกษตรกรประสบในตลาดนัด ไม่ได้เทียบเคียงกับตลาดนัดในแห่งอื่น ๆ จึงทำให้การแสดงทัศนคติของเกษตรกรไม่มีความสัมพันธ์กับความถี่ที่เกษตรกรได้รับข่าวสาร

อย่างไรก็ตาม แม้ว่ารายได้ และการติดต่อกับบุคคลอื่นจะมีความสัมพันธ์กับทัศนคติของเกษตรกร แต่ระดับความสัมพันธ์ค่อนข้างต่ำ คือ มีความสัมพันธ์กันน้อย ถึงมีความสัมพันธ์กันปานกลาง ดังนั้น อาจสรุปได้ว่า โดยภาพรวมแล้ว เกษตรกรเกือบทุกคน มีทัศนคติต่อบทบาทที่คาดหวัง เช่นเดียวกัน และทัศนคติต่อบทบาทที่เป็นจริงเหมือนกัน นั่นคือ มีความคาดหวังต่อบทบาทของตลาดนัดโค-กระบือค่อนข้างสูง แต่ทัศนคติต่อบทบาทที่ได้ปฏิบัติจริงของตลาดนัดโค-กระบืออยู่ในระดับปานกลาง

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

ก. ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

จากผลการวิจัยพบว่าเกษตรกรมีความคาดหวังต่อบทบาทตลาดนัดโค-กระบือสูงมาก แต่บทบาทที่ได้ปฏิบัติจริง ไม่เป็นไปตามที่เกษตรกรคาดหวังไว้ ซึ่งบทบาทในแต่ละด้านสามารถปรับปรุงพัฒนาให้ดีขึ้น โดยวิธีการเดียวกันได้ตั้งนั้น หน่วยงานราชการควรดำเนินการสนับสนุน หรือปรับปรุงเกี่ยวกับตลาดนัดโค-กระบือ เพื่อให้สอดคล้องกับความคาดหวังของเกษตรกรที่มีต่อตลาดนัดโค-กระบือ จึงขอเสนอแนะในการดำเนินงานดังนี้

1. จากผลการวิจัยพบว่า การติดต่อกับบุคคลอื่นมีความสัมพันธ์กับทัศนคติของเกษตรกรต่อบทบาทที่คาดหวังของตลาดนัดโค-กระบือ ดังนั้นเพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อเกษตรกรมากขึ้น เจ้าหน้าที่ควรมีบทบาทให้มากยิ่งขึ้นกว่าในปัจจุบันเพราะตลาดนัดโค-กระบือเป็นแหล่งที่เกษตรกรมารวมกันเป็นจำนวนมาก จึงเป็นแหล่งที่เจ้าหน้าที่จะให้ความรู้คำแนะนำแก่เกษตรกรด้านการเลี้ยงสัตว์ รวมทั้งเรื่องอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น ภาวะการตลาดปศุสัตว์ เป็นต้น ซึ่งอาจเป็นการพบปะพูดคุยโดยตรง การแจกเอกสาร หรือการสาธิตวิธีการ เพื่อเกษตรกรสามารถนำไปปฏิบัติได้

2. ควรมีการฝึกอบรมอาสาสมัครป้องกันโรคสัตว์ประจำหมู่บ้านหรือตำบลให้มี ความรู้ มีทักษะให้มากยิ่งขึ้น เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการถ่ายทอดความรู้ให้แก่เกษตรกรได้ อย่างทั่วถึงกรณีที่เจ้าหน้าที่ปศุสัตว์ไม่สามารถมาประจำในตลาดนัดได้ หรือช่วยเจ้าหน้าที่ใน การสาธิตวิธี โดยอาสาสมัครอาจสลับเปลี่ยนกันมาทำหน้าที่ในตลาดนัดโค กระบือในแต่ละนัด

3. ในการควบคุมป้องกันโรคระบาดให้ได้ผลมากยิ่งขึ้น ในตลาดนัดเจ้าหน้าที่ ควรเข้มงวดให้มากขึ้นโดยอาจบังคับให้โค กระบือที่จะทำการซื้อขายในตลาดนัด ต้องได้รับการ ตรวจโรค หรือได้รับการฉีดวัคซีน จากเจ้าหน้าที่ปศุสัตว์ก่อน โดยอาจมีการสร้างรั้ว ล้อมสถานที่ขายโค กระบือ ให้มีทางเข้าออกทางเดียว เพื่อสะดวกแก่เจ้าหน้าที่ในการ ตรวจสัตว์ รวมถึงป้องกันการหลีกเลี่ยงการซื้อขายโดยไม่ผ่านการตรวจโรค ซึ่งทำให้การ ระบาดของโรคเกิดขึ้น

4. การแก้ไขระบบการซื้อขายในตลาดนัดให้เป็นระบบแทนการซื้อขาย โดย การกะประมาณน้ำหนักด้วยสายตา ซึ่งจะทำให้เกษตรกรเสียเปรียบพ่อค้า การแก้ไขหรือ ปรับปรุงระบบการซื้อขายให้ยุติธรรมขึ้น โดยให้ตลาดนัดโค กระบือทุกตลาดมีเครื่องชั่งที่ได้ มาตรฐาน ในการชั่งน้ำหนักสัตว์ รวมถึงการติดราคากลางการซื้อขายโค กระบือ ในแต่ละ ละครบบการซื้อขายต้องเป็นไปตามน้ำหนัก และราคากลางที่ประกาศไว้ ซึ่งในส่วนนี้ทาง ราชการอาจสนับสนุนงบประมาณ และกำหนดมาตรการควบคุมการซื้อขายให้เป็นไปตามขั้น ตอนที่ถูกต้อง เพื่อจะเป็นประโยชน์ต่อผู้ซื้อและผู้ขาย นอกจากนี้ ควรขยายให้ตลาดนัด โค กระบือเป็นศูนย์กลางในการจำหน่ายอาหารสัตว์ ยา และวัคซีนสำหรับสัตว์ทุกประเภท

5. ควรปรับปรุงสภาพของตลาดนัดโค กระบือ เนื่องจากในตลาดนัดโค กระบือไม่เป็นระเบียบ ไม่มีการแยกสัดส่วนที่ชัดเจน ตลาดนัดส่วนใหญ่จะมีร้านขายเครื่อง อุปกรณ์ บริโภครวมอยู่ด้วย ดังนั้น จึงควรแยกร้านต่าง ๆ ออกเป็นสัดส่วนที่ชัดเจน สถานที่ที่

มีการซื้อขายโค-กระบือ ควรแยกต่างหาก มีเนินดินสำหรับสัตว์ชั้นลงรถบรรทุกอย่างเพียงพอ นอกจากนี้ ควรเตรียมน้ำและหญ้าสำหรับโค-กระบือด้วย

ข. ข้อเสนอแนะเพื่อนำแนวทางวิจัยนี้ไปใช้ประโยชน์

ข้อมูลที่ได้จากการวิจัย ผู้วิจัยจะได้นำไปมอบให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในตลาดนัดโค-กระบือ เพื่อที่จะเป็นข้อมูลพื้นฐานในการนำข้อมูลไปใช้ประโยชน์ เพื่อปรับปรุงการดำเนินงานของตลาดนัดโค-กระบือ เพื่อให้ตลาดนัดโค-กระบือเกิดประโยชน์สูงสุดแก่เกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์ นอกจากนี้ ผลการวิจัยอย่างย่อ ๆ เกี่ยวกับตลาดนัดโค-กระบือ จะนำเสนอในรูปแบบบทความทางวิชาการ โดยผ่านทางสื่อต่าง ๆ เช่น วารสารทางการเกษตร หนังสือพิมพ์ ทั้งนี้เพื่อให้เกษตรกร ผู้สนใจ และเจ้าหน้าที่ รวมทั้งรัฐ นำข้อมูลดังกล่าวเป็นแนวทางในการจัดตั้งหรือปรับปรุงตลาดนัด ในลักษณะดังกล่าวนี้ เพื่อให้เป็นตลาดกลางของเกษตรกรอย่างแท้จริง

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

ในการทำวิจัยเรื่องบทที่คาดหวังกับบทบาทที่เป็นจริงของตลาดนัดโค-กระบือ ในการส่งเสริมการเลี้ยงสัตว์ในทัศนะของเกษตรกรในจังหวัดเชียงใหม่ เน้นศึกษาเฉพาะทัศนะหรือความคิดเห็นของเกษตรกรและเจ้าหน้าที่ต่อบทบาทของตลาดนัดเท่านั้น และทำเฉพาะในพื้นที่ของจังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งเป็นข้อจำกัดหนึ่งในการทำวิจัย ดังนั้น หากมีท่านผู้สนใจจะทำการศึกษาวิจัยที่เกี่ยวข้องกับตลาดนัดโค-กระบือครั้งต่อไป ใคร่ขอแนะนำดังนี้

1. ควรศึกษาถึงวิถีทางตลาดของโค-กระบือ ก่อนเข้าตลาดนัด และหลังจากผ่านการซื้อขายจากตลาดนัดโค-กระบือ ว่ามีขั้นตอน กระบวนการอย่างไรในการรวบรวม

โค กระบือ จากเกษตรกรถึงมือผู้บริโภค เพราะโค กระบือจะเป็นแหล่งที่มีโค กระบือจากหลาย ๆ แหล่งมาซื้อขาย รวมทั้งจะมีพ่อค้ารวบรวมโค กระบือ เพื่อส่งโรงฆ่าสัตว์ และแปรรูปก่อนถึงมือผู้บริโภค

2. ศึกษาถึงปัจจัยต่าง ๆ ที่ทำให้ตลาดนัดโค กระบือประสบความสำเร็จ และมีปัจจัยใดบ้างที่เป็นผลทำให้ตลาดนัดโค กระบือในบางแห่งประสบปัญหาจนต้องล้มเลิกกิจการไป เพื่อที่จะเป็นแนวทางในการกำหนดในการพัฒนาตลาดนัดแห่งอื่นต่อไป

3. ศึกษาถึงผลกระทบ จากการตั้งตลาดนัดโค กระบือ เช่น ผลกระทบต่อชุมชนที่เป็นที่ตั้งของตลาดนัดโค กระบือ ว่ามีการเปลี่ยนแปลงอย่างไร ผลดีและผลเสียที่เกิดขึ้นจากการจัดตั้งตลาดนัด รวมถึงผลกระทบที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงการเลี้ยงสัตว์ของเกษตรกร

4. ศึกษาเปรียบเทียบตลาดนัดโค กระบือที่เกิดจากการรวมตัวของเกษตรกร และตลาดนัดโค กระบือที่จัดตั้งโดยหน่วยงานของรัฐ ในหลาย ๆ จังหวัด เพื่อหาจุดเด่นจุดด้อย ในแต่ละแห่ง เพื่อปรับปรุงและพัฒนาให้เกิดต่อเกษตรกรมากที่สุด.